

Lakialoite 25

Esa Lahtela /sd ym.: Lakialoite laiksi leimaverolain 47 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Leimaverolakiin ehdotetuilla muutoksilla leimaverovelvollisuuden syntyhetki sidotaan luoton nostohetkeen. Tällöin leimaverot maksettaisiin siltä osin kuin luottoa nostetaan. Jos velkakirjaluotto nostettaisiin useammassa erässä, maksettaisiin leimaverot vain näistä nostetuista eristä, ja siinä tapauksessa, että luottoa ei kokonaan nostettaisi, jäisi nostamatta jäänyt osa velkakirjan pääomasta leimaamatta. Luottorajaso-

pimuksissa koko luottoraja kuitenkin leimattaisiin luottoa tai sen osaa ensi kertaa nostettaessa, vaikka koko luottorajaa ei koskaan käytettäisikään. Kun luottosopimuksen mukainen luotto olisi maksettu takaisin pankille, voitaisiin luottoraja kuitenkin käyttää uudelleen ilman lisäleimausta. Luottojen järjestelytilanteissa leimaverot maksettaisiin vain uuden nostetun luoton osalta.

PERUSTELUT

Leimaverolaki on säädetty vuonna 1943, ja se on sanonnaltaan vanhentunut. Leimaverolain voimassa olevan luotonantoleimaverotusta koskevan 47 §:n mukaan leimaverovelvollisuus syntyy velkakirjaa annettaessa, mutta velkakirjan antamista ei ole laissa mitenkään määritelty. Tämän seurauksena onkin syntynyt tulkintaristiriitoja, joihin on jouduttu hakemaan vastausta korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Tulkintariidat ovat tulleet varsinaisesti esiin pankeissa vuonna 1992 alkaneissa ja vieläkin jatkuvissa verotarkastuksissa. Niistä on ollut seurauksena epävarmuus leimaverovelvollisuuden syntyajankohdasta ja jopa siitä, tuleeko leimaverot ylittää maksaa vai ei. Kun velvollisuus suorittaa leimaverot on sidottu velkakirjan antamiseen, ei velallisen eli verovelvollisen veronmaksukyvyllä ole voitu antaa mitään merkitystä. Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen 1.6.1995 T:2377 mukaan sillä seikalla, milloin luotto on nostettu, ei ole vaikutusta leimaveron suorittamisvelvollisuuteen.

Yleismerkityksessään velkakirjan antaminen tarkoittaa kyseisen asiakirjan fyysistä luovuttamista pankille. Jos kaikki luottoon liittyvät asia-

kirjat, kuten velkakirja ja vakuusasiakirjat voitaisiin laatia samalla kertaa, kun luotto nostetaan, ei ongelmia tässä suhteessa syntyisi, vaan velkakirja annettaisiin pankille luoton nostohetkellä. Käytännössä näin ei kuitenkaan voida aina tehdä. Voimassa olevat asiakkaan suoja koskevat säännökset esimerkiksi velvoittavat pankkivirkailijaa selvittämään velalliselle tai takaajalle hänen sitoumuksensa laadun ja merkityksen hyvin tarkkaan, eikä näitä kaikkia toimenpiteitä käytännössä voida suorittaa kaupantekotilaisuudessa, jossa luotto nostetaan ja esimerkiksi ostettu asunto pantataan luoton vakuudeksi. Jos otetaan esimerkiksi tilanne, jossa pankki edellyttää luoton vakuudeksi ostettavaa omakotiinteistöä, mutta sen lisäksi myös takausta, saattaa asiakirjojen laatimisjärjestys olla seuraavanlainen: Velkakirja allekirjoitetaan tänään, takaajien allekirjoitusta varten allekirjoitettu velkakirja lähetetään toiselle paikkakunnalle, jossa takaajat allekirjoittavat sen seuraavalla viikolla. Varsinainen kauppa tehdään sitä seuraavalla viikolla, jolloin myös luotto nostetaan ja laaditaan omakotiinteistöön kohdistuvat haltijavelkakirjat sekä niitä koskevat panttaussitoumukset.

Näitä viimeksi mainittuja asiakirjojahan ei voida tehdä, ennen kuin ostajalla on omistusoikeus kiinteistöön. Koska velkakirja on allekirjoitettu jo tänään, katsotaan verotarkastuksessa, että se tulee myös leimata tänään. Tilanne on erittäin epätyytyttävä, koska luotto, jonka leimaverosta on kyse, nostetaan vasta parin viikon päästä. Vaikka suunniteltu kauppa ei lainkaan toteudu, eikä luottoakaan nosteta, tulee leimaverot kuitenkin maksaa, jos velkakirja katsotaan annetuksi pankille.

Velkakirjan antamista on pyritty viranomaiskäytännössä määrittelemään myös niin sanotun perusvelkasuhteen avulla. Perusvelkasuhteella ja sen muuttumisella on käytännössä merkitystä luottojen järjestelytilanteissa. Järjestelytilanteilla tarkoitetaan esimerkiksi luottojen yhdistämistä, korkoperusteen tai korkoprosentin muuttamista, laina-ajan jatkamista tai luoton siirtämistä

tä pankista toiseen. Perusvelkasuhteen muutoksella ei ole mitään tekemistä sen seikan kanssa, nostaako velallinen uutta luottoa vai ei. Jos perusvelkasuhteen on katsottu muuttuvan, on esimerkiksi yhdistettävien vanhojen luottojen pääomat pitänyt leimata uudelleen, vaikka velalliselle ei tuossa yhteydessä olisikaan myönnetty mitään uutta luottoa. Tällainen leimaverolain tulkinta on omiaan vaikeuttamaan luottojen hoitoa ja estämään luottojen uudelleenjärjestelyjä esimerkiksi vapaaehtoisissa velkajärjestelyissä. Leimaverovelvollisuus tulisikin sitoa luoton nostoon, jolloin se kohdistuisi vain taloudellisessa mielessä uuteen luotonantoon.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että Eduskunta hyväksyisi seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

leimaverolain 47 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 6 päivänä elokuuta 1943 annetun leimaverolain (662/43) 47 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat 28 päivänä joulukuuta 1984 ja 28 päivänä kesäkuuta 1994 annetuissa laeissa (979/84 ja 519/94), sekä

lisätään 47 §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa 28 päivänä joulukuuta 1984 ja 28 päivänä kesäkuuta 1994 annetuissa laeissa sekä 16 päivänä joulukuuta 1994 annetussa laissa (1229/94) uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 ja 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi, seuraavasti:

47 §

Velkakirja ja shekkitili- tai muu lainasopimus on, kun se annetaan valtiokonttorille, luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitetulle luottolaitokselle, vakuutuslaitokselle, eläkelaitokselle, arvopaperinvälitysliikkeelle, ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevalle sivukonttorille tai muulle lainausliikettä harjoittavalle laitokselle tai kassalle, leimattava, mikäli siitä ei ole aikaisemmin kiinnitystä tai maksua haettaessa suoritettu niin paljon leimaveroa kuin jäljempänä säädetään, nostetun pääoman suuruuden mukaan kultakin täydeltä markalta seuraavin määrin:

enintään 9 kuukauden ajaksi tehty, 1,5 prosenttia vuodessa;
yli 9 kuukauden ajaksi tehty taikka vaadit-

taessa tai irtisanomisen jälkeen maksettava, 1,5 prosenttia.

Jos kysymyksessä on vähintään 19 bruttorekisteritonin suuruisen aluksen hankintaa varten myönnettyä lainaa koskeva velkakirja tai muu lainasopimus, leimataan se nostetun pääoman suuruuden mukaan 0,75 prosentin määrään kultakin täydeltä markalta.

Leimaverovelvollisuus syntyy luottoa tai sen osaa nostettaessa. Luottosopimuksissa, joissa on sovittu luottorajasta, syntyy leimaverovelvollisuus kuitenkin koko luottorajaa vastaavan pääoman osalta luottoa ensi kertaa nostettaessa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Helsingissä 24 päivänä toukokuuta 1996

Esa Lahtela /sd

Jorma Kukkonen /sd